

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Studia Podyplomowe Zawód Nauczyciel Przedmiotów Zawodowych

Materiały dla uczestnika **Moduł: Dydaktyka** *Metody kształcenia*

Opracowała: Dorota Wojtuś
Recenzował: Janusz Moos

Spis treści

1.	Metoda WebQuest.....	4
2.	Analiza przypadku.....	8

Cele kształcenia

Uczestnik po zakończonym cyklu zajęć będzie potrafił:

- zaplanować i sformułować zadanie projektowe typu WebQuest,
- wskazać uczniom internetowe źródła informacji potrzebne do rozwiązania zadania,
- określić i sformułować kryteria oceny wykonania zadania.

Metoda WebQuest

Rola nauczyciela w kształtowaniu umysłów i postaw młodych ludzi uległa przemianom w miarę rozwoju cywilizacji. Coraz częściej można zaobserwować próby zastąpienia procesu przekazywania wiedzy wskazywaniem źródeł informacji. Potrzeby klientów (uczniowie, rodzice, pracodawcy) zmieniają się wraz z rozwojem technologii informacyjnej i mediów. Od nauczycieli oczekuje się, że przygotują ucznia do życia w nowoczesnym, skomputeryzowanym społeczeństwie. Dlatego też tak istotna jest operacjonalizacja celów kształcenia aby położyć większy nacisk na kształtowanie umiejętności, a nie zapamiętywanie informacji. Różnorodność dostępnych środków przekazu daje nauczycielowi wiele możliwości urozmaicenia zajęć oraz zaktywizowania uczniów.

WebQuest jako przykład metody projektowej

Pojęcie WebQuestu zostało wprowadzone w 1995 roku przez Bernie Dodge'a dla określenia angażującego uczniów działania nastawionego na dociekanie, badanie, w którym wykorzystywane są narzędzia internetowe i gdzie większość lub wszystkie wykorzystywane informacje pochodzą z Internetu. To nowe narzędzie edukacyjne, oparte na teorii konstruktywizmu, uczy nie tylko ukierunkowanego poszukiwania informacji, ale również ich przetwarzania, pozwala na doskonalenie umiejętności rozwiązywania problemów, krytycznego i twórczego myślenia, współpracy w zespole. Wspomaga proces myślowy ucznia na poziomie analizy, syntezy i ewaluacji. Z reguły WebQuest jest ćwiczeniem grupowym, ale może być również wykonywany jako zadanie indywidualne. Poprzez opracowywanie ciekawych scenariuszy i przypisywanie członkom zespołów określonych ról może pełnić rolę motywującą (pobudzać zainteresowanie uczniów danym zagadnieniem). WebQuest może być zaprojektowany dla jednej dyscypliny, a może być także projektem interdyscyplinarnym.

Projekt (zadanie) zbudowany w oparciu o tę metodę, składa się z następujących części:

1. Wprowadzenie – krótki tekst wprowadzający uczniów w tematykę zadania, mający na celu zainteresowanie ich zagadnieniem (tematem). Jeśli zadanie przewiduje gotowy scenariusz działania, (np. podział na role) w tym miejscu należy to nakreślić.
2. Zadanie - krótki i klarowny opis rezultatu, jaki mają osiągnąć uczniowie.
3. Proces - ten element projektu powinien zawierać:
  - opis kolejnych kroków, jakie uczniowie mają wykonać, aby zrealizować projekt,
  - zasady podziału ról i zadań dla poszczególnych członków zespołu,
  - wyszczególnienie źródeł internetowych, z jakich mogą korzystać uczniowie podczas pracy nad zadaniem (ten element bywa czasem opisywany osobno, najczęściej pod nazwą Źródła , Źródła internetowe, Zasoby),
  - ewentualne wskazówki odnośnie sposobów gromadzenia i porządkowania informacji.
4. Ewaluacja - Jasno sformułowane kryteria oceny realizowanego przez uczniów zadania. Kryteria te zazwyczaj zapisane są w tabeli zawierającej skalę ocen (punktów) w zależności od poziomu wykonania zadania.

Ocenie mogą podlegać takie elementy, jak:

- Prezentacja ustna

- Prezentacja multimedialna
  - Praca pisemna
  - Współpraca
  - Projektowanie
5. Zakończenie - krótki tekst zamykający pracę nad zadaniem, a równocześnie zachęcający do refleksji nad zagadnieniem, którym zajmowali się uczniowie. To miejsce na podsumowanie tego, co uczniowie osiągnęli, czego się nauczyli, realizując postawione przed nimi zadanie. Warto tutaj dodać również pytanie, skłaniające uczniów do refleksji, lub dodatkowe odnośniki do internetowych źródeł wiedzy, których celem jest zainteresowanie ich dodatkowymi aspektami zagadnienia.
6. Strona dla nauczyciela (Przewodnik nauczyciela) - zawiera pomocne wskazówki dla innych nauczycieli, którzy będą chcieli wykorzystać projekt: informacje o grupie docelowej (wiek uczniów, klasa), dziedzinie, której dotyczy projekt, informacje dotyczące standardów realizacji zadania, uwagi autora dotyczące realizacji zadania (również refleksje, jakie pojawiły się po zrealizowaniu zadania w klasie), przykładowe efekty pracy uczniów, a także informacje o autorze (imię, nazwisko, szkoła, adres e-mail).

Sposoby wykorzystania metody WebQuest:

- praca zespołowa w klasie
- kształcenie stacjonarne i na odległość
- projektowanie kursów on-line
- samokształcenie
- system kształcenia nieformalnego
- kształcenie ustawiczne (lifelong learning)

Przykładowe rodzaje zadań:

- zadanie sprawozdawcze/raport z badań
- zestawienie danych
- „tajemnicze” zadanie
- zadanie twórcze
- zadanie dziennikarskie
- projekt/ plan
- zadanie analityczne

Przykład zadania

Symetria osiowa i środkowa w architekturze zabytkowych budynków Łodzi

Wprowadzenie

Jesteś mieszkańcem Łodzi. Zastanów się, czy znasz swoje miasto, czy znasz jego historię i potrafisz wskazać obiekty świadczące o jego tradycjach. Zadanie to umożliwi Ci nie tylko zgłębić na jego temat cenną wiedzę, ale również osobom, którym udostępnisz swoją pracę.

Będą potrzebne Ci informacje na temat historii i tradycji Łodzi oraz świadczących o jej przeszłości obiektach architektonicznych, stylu zabudowy itp. Wciel się, więc w rolę badacza penetrującego różne źródła informacji, a głównie te, które zostały Ci wskazane na stronach internetowych. Naucz się analizować informacje oraz wiązać je w jednolitą całość.

Przypomnij sobie, czym jest symetria osiowa i środkowa na płaszczyźnie i w przestrzeni

Zadanie

Przyjrzyj się uważnie fotografiom budynków w różnym ujęciu. Wskaż osie i środki symetrii całych budynków (jeśli je posiadają), fragmentów elewacji lub innych elementów architektonicznych. Przygotuj prezentację ukazującą efekty twoich poszukiwań. Do przedstawienia osi lub środków symetrii możesz wykorzystać zdjęcia pobrane ze stron internetowych. Obiektami twoich badań będą następujące budynki:

- Akademia Muzyczna
- Biała Fabryka
- Willa Henryka Grohmana
- Pałac Scheiblera
- Pałac Poznańskiego
- Willa Kindermanna

Proces

1. Wyszukaj na stronach internetowych fotografie i opisy wskazanych budynków.
2. Wyszukaj w strukturze każdego budynku elementy posiadające osie lub środki symetrii.
3. Pobierz zdjęcia ze stron internetowych.
4. Umieść je na slajdach prezentacji odpowiednio podpisując.
5. Zaznacz osie i środki symetrii na zdjęciach.
6. Możesz zastosować w tym celu dodatkowe efekty lub animacje.

Źródła informacji

<http://www.eubuildit.net>

<http://www.cityoflodz.pl/>

<http://www.toya.net.pl/~jubeka/fotolodz/index.html>

<http://www.tonz.konradki.net/index.htm>

http://www.spplodz.pl/tygiel/1_3_2003/aktual/3ram.htm

<http://www.lodzwirtualnie.prv.pl/>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81%C3%B3d%C5%BA>
<http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=221544>

Ewaluacja

Zadanie zostanie ocenione zgodnie z poniższymi kryteriami:

Poziom wykonania	Początkujący 2	Rozwijający się 5	Zaawansowany 8	Ekspert 10	Punkty
Wymiar					
Zawartość merytoryczna	Bardzo pobieżne opracowanie	Opracowanie poprawne, brak jednak niektórych elementów	Bardzo dobre opracowanie wszystkich elementów	Bardzo dobre opracowanie, twórcze i zawierające dodatkowe informacje	0-10
Wrażenia estetyczne	Bardzo niedbałe wykonanie	Wykonanie mało ciekawe, widoczne są niedociągnięcia	Ciekawa forma, bardzo dobre wykonanie	Bardzo oryginalna forma	0-10

Skala ocen:

OCENA	ILOŚĆ PUNKTÓW
CELUJĄCA	19-20
BARDZO DOBRA	15-18
DOBRA	11-14
DOSTATECZNA	8-10
DOPUSZCZAJĄCA	4-7
NIEDOSTATECZNA	0-3

Podsumowanie

Celem Twojego zadania było zachęcenie Cię do poszukiwań informacji o Twoim mieście, wzbudzenie w Tobie zainteresowań o regionie, w którym żyjesz, uczysz się i bawisz, poznanie historii i tradycji Twojej „ziemi”. Założeniem było również zainspirowanie Cię do wnikliwej analizy struktury architektonicznej znanych budynków w Łodzi. Mijając je codziennie poczyj ich historię i wspomnij ludzi, którzy je wznosili.

Cele kształcenia

Uczestnik po zakończonym cyklu zajęć będzie potrafił:

- skategoryzować przypadek edukacyjny,
- dokonać analizy przypadku edukacyjnego,
- opisać przypadek do zbadania i analizy dla uczniów.

Analiza przypadku

Definicja

Według Stefana Nowaka (1970) studium przypadku jest metodą badania, w której badacz dąży do *wszelchstronnego opisu pewnej zbiorowości lub jednostki z uwzględnieniem bogatego zestawu zmiennych, gdzie interesują go zarówno wartości zmiennych, jak i zależności między nimi*. Przedmiot badania ma charakter jednostkowy. Do badania przystępuje się bez wstępnych hipotez, z zamiarem dokładnego zbadania złożonego zjawiska w jego rzeczywistym kontekście.

Metoda analizy przypadków polega na analizowaniu i omawianiu przypadków rzeczywistych (z życia wziętych). Powstała jako praktyczna metoda nauczania w Harvard Business School. Nie ma sztywnych reguł, których należy się trzymać podczas analizy przypadków. Korzyści z nich płynące są oczywiste. Analizowanie przypadków rozwija umiejętność twórczego i krytycznego myślenia, uczy wielostronnego spojrzenia na złożoność problemu oraz przewidywania konsekwencji podejmowanych decyzji.

Dyskusja w grupie nad opisem analizy przypadku pozwala uświadomić uczącym się, że nie ma „jedynie słusznych” rozwiązań, bezwzględnych reguł, które można zastosować w pewnej grupie przypadków. Nie ma również przypadków wyjątkowych, do których nie da się zastosować uznanych teorii, czy skorzystać z wcześniejszych doświadczeń.

Analiza przypadku jako metoda nauczania

Analiza przypadków umożliwia wprowadzenie elementów realizmu do teoretycznych rozważań i pokazuje współzależności między zjawiskami. Pozwala uczniom budować zaufanie do własnych umiejętności podejmowania decyzji oraz porozumiewania się, a nawet współpracy w warunkach konkurencji (Kostecki, 1992).

Metoda analizy przypadków jako metoda uczenia się i nauczania ma długą historię. Jej zastosowanie jest szczególnie widoczne w tych dziedzinach, w których studenci lub uczniowie muszą zrozumieć zjawiska (wydarzenia, procesy) łączące unikalność i złożoność (Broclawik i inni, 1994). Znajduje ona coraz szersze zastosowanie w edukacji.

Analizę przypadku stosuje się także w rozwijaniu krytycznego myślenia (Alvarez i inni, 1990), w interaktywnych kursach językowych (Carney, 1995), kursach poszerzających horyzonty myślowe studentów (Brearley, 1990), a nawet w kursach technicznych (Greenwald, 1991) i filozoficznych (Garvin, 1991).

Przygotowanie przypadków do analizy

Przygotowanie przypadku dydaktycznego składa się z trzech podstawowych etapów (Broclawik i inni, 1994):

określenie celów analizy przypadku – Analiza konkretnego przypadku powinna mieścić się, w szerszej koncepcji zajęć. Ponieważ analiza przypadku jest zajęciem długotrwałym, warto zastanowić się nad jego miejscem w procesie dydaktycznym. Celem analizy przypadku może być pokazanie sposobów dokonywania wyborów, modelowanie zachowania w określonych przypadkach lub opracowanie różnych strategii rozwiązania konkretnego problemu. Należy, przy tym, uwzględnić

- **doświadczenie osób uczących się**, ich wiedzę ogólną o życiu, wiedzę z danego obszaru zawodowego, a także ich doświadczenie w analizowaniu przypadków.
- **wybranie materiałów** – Nauczyciel, przygotowując materiał do analizy, musi odpowiednio do poziomu uczniów skomplikować informację, aby opisując przypadek nie sugerować możliwych rozwiązań.
- **przygotowanie się do omawiania przypadku** – Aby cała powyższa praca nie poszła na marne, nauczyciel powinien mieć wizję wykorzystania omawianego przypadku. Gilliom (1977) sugeruje przygotowanie serii pytań opartych o następujące punkty:
  1. wyjaśnienie i zdefiniowanie kluczowych pojęć,
  2. wyjaśnienie opisanych zdarzeń,
  3. ocena zachowań,
  4. implikacje (efekty, konsekwencje) zjawisk zaprezentowanych w przypadku,
  5. zastosowanie konkluzji do różnych okoliczności.

Opis i analiza przypadku może przebiegać według następującego schematu:

1. Identyfikacja problemu.

- Krótki opis zjawiska (problemu), poddanego analizie.
- Podstawowe informacje na temat zjawiska (grupy, zdarzenia), którego dotyczy analiza.
- Główne objawy, wskazujące na istnienie problemu.
- Uzasadnienie przyczyn zwrócenia uwagi na to zjawisko (problem, grupę, zdarzenie).

2. Geneza i dynamika zjawiska.

Opis historii powstania zjawiska (problemu), w którym powołujemy się na dane z:

- Obserwacji
- Wywiadu
- Analizy dokumentów
- Informacji od osób trzecich
- Innych źródeł

Wnioski dotyczące powstania problemu.

Opis rozwoju zjawiska (problemu) w czasie:

- Kiedy to się zaczęło?
- Jak długo trwa?
- Jak przebiegało?

3. Znaczenie problemu.

Opis znaczenia problemu dla grupy osób uwikłanych w niego uwikłanych, społeczeństwa lub wybranej grupy społeczności w odniesieniu do wybranej teorii lub własnych doświadczeń.

4. Prognoza

Przedstawienie na podstawie własnych doświadczeń i literatury, przewidywania, co do skuteczności planowanych (możliwych) oddziaływań.

5. Propozycje rozwiązania

Sformułowanie celów, jakie chcemy osiągnąć wskutek planowanych oddziaływań.

Zadania, jakie sobie stawiamy:

- Zadania naprawcze
- Zadania profilaktyczne

Przedstawiamy plan oddziaływań (kto? co? jak? kiedy? gdzie?).

6. Wdrażanie oddziaływań.

Ramowy przebieg stosowanych oddziaływań i ich skutki.

Opis szczegółowego przykładu, ilustrującego wybrane oddziaływanie.

7. Efekty oddziaływań.

Opis zamierzonych i niezamierzonych skutków oddziaływań.

Porównanie prognozy pozytywnej z uzyskanymi skutkami

Analizę przypadku można zakończyć na etapie *propozycji rozwiązań*. Jednakże bez określenia efektów wdrożenie niemożliwe będzie zaproponowanie kolejnych decyzji lub alternatywnych rozwiązań oraz określenie działań długoterminowych.